พฤติกรรมของบุคคลแวดล้อมกับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดของเด็กวัยรุ่น: กรณีเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ

จิตรลดา อารีย์สันติชัย อุษณีย์ พึ่งปาน*

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

ศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมของครอบครัว และเพื่อนกับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดของวัยรุ่น โดยศึกษาแบบเจาะจงในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ถูกตัดสินคดีแล้วในศูนย์อบรมเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เมื่อ ปีพ.ศ.2548 เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และแบบสอบถามตอบเอง จำแนกตามคดีที่ถูกจับ 3 ลักษณะ คือ คดีเสพ คดีจำหน่ายและคดีอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด เยาวชนชาย ร้อยละ 11.2 ถูกจับข้อหาครอบครองยาเสพติด หรือเสพ และร้อยละ 8.3 ถูกจับข้อหาจำหน่ายและส่วนใหญ่ร้อยละ 80.5 เป็นคดีที่ไม่เกี่ยวกับสารเสพติด ซึ่งตรงกันข้ามกับหญิงที่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.5 ถูกจับคดีจำหน่าย รองลงมาเป็นคดีอื่นๆ (ร้อยละ 38.0) ที่เหลือเป็นคดีเสพ เยาวชนทั้งหมดประมาณร้อยละ 80 อายุระหว่าง 15-19 ปี ร้อยละ 90-95 อยู่ในกรุงเทพฯ และภาคกลาง และประมาณร้อยละ 60 ถูกจับในปีพ.ศ. 2547 จำนวนปีที่ตัดสินคดีเฉลี่ย 23 เดือนหรือราว 2 ปี เยาวชนทุกคดีใช้สารเสพติด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นยาบ้า เยาวชนที่พ่อแม่และคนในครอบครัวเคยต้องโทษคดีเกี่ยวกับยาเสพติด จะมีความสัมพันธ์กับผู้ที่ถูกจับคดีจำหน่ายและคดีอื่นๆ (Pearson Chi-square $p<0.01$) พ่อหรือแม่เล่นการพนันมีความสัมพันธ์กับคดี โดยเฉพาะคดีเสพ และการที่มีน้องหรือญาติเสพเฮโรอีนก็มีความสัมพันธ์กับผู้ที่ถูกจับคดีเสพ การศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของเพื่อนสนิทกับคดีที่ถูกจับพบว่า เยาวชนที่มีเพื่อนที่ใช้ยาบ้า กัญชา สารระเหย และยาอี จะเป็นผู้ที่ถูกจับด้วยคดีเสพ ขณะที่ผู้ถูกจับคดีจำหน่ายมีความสัมพันธ์กับเพื่อนที่ใช้ยาบ้า ยาอี และเคตามีน พฤติกรรมที่เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับพฤติกรรมของคนในครอบครัว และการใช้สารเสพติดของเพื่อน

คำสำคัญ: ครอบครัว เพื่อน วัยรุ่น สารเสพติด สถานพินิจ พฤติกรรม

บทนำ

การศึกษาหลายเรื่องในต่างประเทศแสดงชัดเจนว่าพฤติกรรมแวดล้อมของบุคคลในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเด็กวัยรุ่น ในประเทศไทยเองก็เข้าใจอย่างนั้นเช่นเดียวกัน แต่ ยังมิได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ในต่างประเทศศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมวัยรุ่นและเยาวชนในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมต้นและมัธยมปลาย[1,2,3] พบในลักษณะทำนองเดียวกันว่า บทบาทแรงจูงใจของสังคมของเพื่อน เพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่และดื่มสุราที่พ่อแม่ยอมรับการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกเร พฤติกรรมเหล่านี้มีส่วนทำให้วัยรุ่นเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด ทั้งนี้ชุมชนแข็งแรงจึงเป็นปัจจัยหลักที่ปกป้องวัยรุ่นจากการสูบบุหรี่และดื่มสุราได้

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นสถานที่ควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2540-2549) สถิติการถูกจับของเยาวชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากกว่า ร้อยละ 50 กล่าวคือ จาก 30,668 คดีเพิ่มเป็น 48,218 คดี[4] โดยแนวโน้มของฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างปีพ.ศ.2540-2545 ลดลงแต่หลังจากนั้นเพิ่มขึ้นประมาณครึ่งหนึ่งเช่นเดียวกัน กล่าวคือ จากปีพ.ศ.2546-2549 จำนวน 5,897 คดีเพิ่มเป็น 8,803 คดี ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับสารระเหย รองลงมาเป็นยาบ้า จำนวนผู้ชายจะมากกว่าผู้หญิงประมาณ 10 เท่า ผู้หญิงจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการจำหน่ายมากกว่าการครอบครองเพื่อเสพ[5,6] จากข้อมูลดังกล่าวเห็นได้ว่าพฤติกรรมของเยาวชนในสถานพินิจฯและศูนย์อบรมเด็ก

*ติดต่อได้ที่ achitlada@chula.ac.th โทรศัพท์ 0 2218 8200 โทรสาร 0 2255 2177

และเยาวชนที่ถูกตัดสินคดีแล้วเป็นกลุ่มที่น่าศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนในครอบครัวและการใช้สารเสพติดของเพื่อนกับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดของวัยรุ่น

วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ

ใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามตอบเองเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ถูกจับและศาลตัดสินแล้วในศูนย์อบรมเด็กและเยาวชน สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน 6 แห่ง กล่าวคือ บ้านกรุณา มุทิตา อุเบกขา ปราณี แรกรับสมุทรปราการและสิรินธร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2548 ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมด 925 คน (ชายและหญิง 815 และ 110 คน ตามลำดับ) และแบบสอบถามตอบเองตามความสมัครใจทั้งหมด 840 คน (ชายและหญิง 768 และ 72 คน ตามลำดับ) แบบสอบถามตอบเองที่ได้คิดเป็นร้อยละ 90.8 ของการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เรื่องการใช้สารเสพติดและข้อมูลเบื้องต้นบางส่วนจะใช้จากแบบสัมภาษณ์ ส่วนข้อมูลพฤติกรรมแวดล้อมจะใช้แบบสอบถามตอบเองเป็นหลัก จำแนกเป็นคดีที่ถูกจับ 3 ลักษณะ กล่าวคือ คดีเสพ คดีจำหน่ายและคดีอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด ข้อมูลที่นำเสนอ ได้แก่ ลักษณะสังคม และประชากรโดยทั่วไป พฤติกรรมแวดล้อมของบุคคลใกล้ชิด 6 กลุ่ม คือบิดา มารดา พี่ น้อง ญาติสนิทและผู้ปกครอง พฤติกรรมแวดล้อมที่กล่าวถึงคือ ดื่มสุราเป็นประจำ เล่นการพนัน เคยถูกจำคุกด้วยคดีเกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด สูบกัญชา ใช้ยาบ้าและใช้เฮโรอีน รวมทั้งพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของเพื่อนสนิท ทั้งนี้เพื่อหาความสัมพันธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมของคนในครอบครัวและการใช้สารเสพติดของเพื่อนกับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดในคดีต่างๆ ของเยาวชนวิเคราะห์โดย Pearson Chi-square (χ^2)

ผล

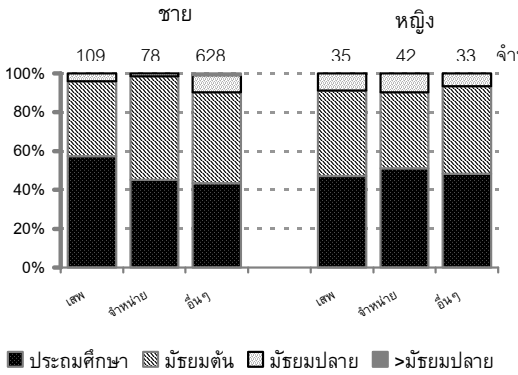
ลักษณะทั่วไปของประชากรจากแบบสอบถามตอบเองแสดงถึงลักษณะทั่วไปของเยาวชนโดยจำแนกคดีที่ถูกตัดสิน 3 คดี คือ คดีครอบครองหรือเสพยาเสพติด (คดีเสพ) คดีจำหน่ายยาเสพติด (คดีจำหน่าย) และคดีอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด(คดีอื่นๆ) เช่น ลักทรัพย์ วิ่งราวจรจัด เยาวชนชาย 757 คนจาก 768 คน และหญิง 71 คนจาก 72 คนที่ระบุคดีที่ถูกจับมา เยาวชนชายจำแนกเป็นคดีเสพ จำหน่าย และอื่นๆ จำนวน 85, 63 และ 609 คน ตามลำดับ ส่วนเยาวชนหญิงจำแนกเป็นคดีเสพ จำหน่าย และอื่นๆ จำนวน 11, 33 และ 27 คนตามลำดับ ทั้งชายและหญิงกลุ่มนี้มากกว่าครึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครรองลงมาอยู่ในภาคกลาง เมื่อจำแนกคดีแล้วเยาวชนชายที่ถูกจับด้วยคดีอื่นๆ จะเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางมากกว่า กรุงเทพฯ เล็กน้อย ก่อนถูกจับก็อยู่ในกรุงเทพฯ และภาคกลาง (ชายร้อยละ 91.0 หญิงร้อยละ 95.7) สังเกตว่าคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งคดีเสพและจำหน่าย จะเป็นผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ทั้งชายและหญิง (คดีเสพ ชายร้อยละ 56.1 หญิงร้อยละ 54.5 คดีจำหน่าย ชายร้อยละ 62.3 หญิงร้อยละ 75.8 ตามลำดับ) เยาวชนกลุ่มนี้ร้อยละ 74-85 อายุระหว่าง 15-19 ปี เยาวชนหญิงอายุอ่อนกว่าเล็กน้อย มีเยาวชนชายเพียงรายเดียวที่รายงานว่าอายุ 25 ปี ประมาณร้อยละ 60 ถูกจับในปีพ.ศ.2547 เยาวชนชายจะถูกตัดสินคดีให้อยู่ในบ้านเยาวชนนานกว่าหญิง กล่าวคือ หญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 30.0 ถูกตัดสินระหว่าง 7-12 เดือน ชายส่วนใหญ่ร้อยละ 26.2 ถูกตัดสินให้อยู่ในบ้านเยาวชน 19-24 เดือน ถ้าพิจารณาค่าเฉลี่ยและ มัธยฐานแล้วพบว่าเยาวชนชายคดีอื่นๆ และหญิงคดีจำหน่ายจะถูกตัดสินโทษสูงประมาณ 23-24 เดือน (ตารางที่ 1)

เนื่องจากการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามมาจากเด็กและเยาวชนกลุ่มเดียวกัน ลักษณะทั่วไปของประชากรบางส่วนจึงไม่ได้ถามในแบบสอบถาม ทั้งนี้เพื่อลดความซ้ำซ้อน เช่น ระดับการศึกษาที่เรียนจบ สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ ตลอดจนการใช้สารเสพติด จึงนำเสนอลักษณะทางสังคม และข้อมูลพื้นฐานอื่นๆ จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม กล่าวคือระดับการศึกษา (รูปที่ 1) ประมาณครึ่งหนึ่งรายงานว่าจบระดับประถมศึกษา เยาวชนหญิงทุกกลุ่มคดี และชายคดีอื่นๆ จบการศึกษาในระดับมัธยมปลาย (ร้อยละ 7.5 - 9.8) มากกว่ากลุ่มที่เหลือ ถึงแม้ว่าจะมีอายุน้อยแต่เยาวชนหญิงมีสถานภาพโสด (ร้อยละ 34.3-54.8) ซึ่งตรงข้ามกับเยาวชนชายที่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.5-68.6) ยังเป็นโสด (รูปที่ 2) เมื่อก่อนถูกจับเยาวชนทั้งชาย และหญิงประมาณ 2 ใน 3 ไม่มีงานทำ โดยที่ชายประมาณร้อยละ 20 หญิงประมาณร้อยละ 10-17 ยังเรียนอยู่ (รูปที่ 3) ผู้ที่มีงานทำเยาวชนชายคดีเสพและจำหน่าย มีรายได้ดีกว่าคดีอื่น กล่าวคือ เยาวชนชาย

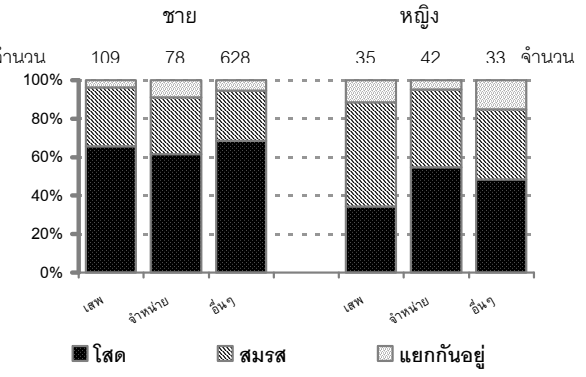
คดีอื่นๆมากกว่าครึ่งมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ขณะที่คดีเสพร้อยละ 35.9 คดีจำหน่ายร้อยละ 33.3 มีรายได้จำนวนเท่ากันนี้ ส่วนหญิงทั้ง 3 คดีส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43-53) มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน (รูปที่ 4)

ตารางที่ 1 ร้อยละของลักษณะทางสังคม ประชากร และข้อมูลพื้นฐานอื่นๆ ในแต่ละคดีจำแนกตามเพศ

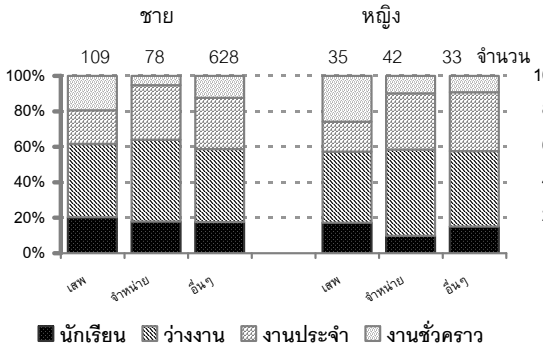
ข้อมูลจาก	ชาย				หญิง			
แบบสอบถามตอบ	เสพ	จำหน่าย	อื่นๆ	รวม	เสพ	จำหน่าย	อื่นๆ	รวม
ภูมิลำเนา								
กรุงเทพฯ	56.8	57.6	38.5	42.1	45.5	71.9	39.1	56.1
ภาคกลาง	33.3	27.1	43.1	40.7	27.3	21.9	34.8	27.3
ภาคเหนือ	4.9	13.6	7.0	7.3	-	3.1	8.7	4.5
อีสาน	1.2	-	9.5	7.8	9.1	-	8.7	4.5
ภาคใต้	2.5	1.7	1.7	1.8	9.1	3.1	4.3	4.5
ต่างประเทศ	1.2	-	0.2	0.3	9.1	-	4.3	3.0
ไม่ตอบ	(4)	(4)	(22)	(30)	-	(1)	(4)	(5)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	81	59	587	727	11	32	23	66
ที่อยู่								
กรุงเทพฯ	56.1	62.3	40.4	43.9	54.5	75.8	33.3	56.3
ภาคกลาง	40.2	27.9	50.0	47.1	45.5	21.2	59.3	39.4
ภาคเหนือ	2.4	9.8	4.5	4.7	-	3.0	3.7	2.8
อีสาน	-	-	4.5	3.6	-	-	3.7	1.4
ภาคใต้	1.2	-	0.7	0.7	-	-	-	-
ไม่ตอบ	(3)	(2)	(7)	(12)	-	-	-	-
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	82	61	602	745	11	33	27	71
อายุ								
<15 ปี	12.9	4.8	9.0	9.1	27.3	15.2	30.8	22.9
15-19 ปี	87.1	88.9	84.6	85.2	63.6	84.8	65.4	74.3
≥ 20 ปี	-	6.4	6.5	5.7	9.1	-	3.8	2.9
ไม่ตอบ	-	-	(7)	(7)	-	-	(1)	(1)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	85	63	602	750	11	33	26	70
ปี พ.ศ. ที่ถูกจับ								
ก่อน 2545	1.2	1.6	1.7	1.6	18.2	-	3.7	4.2
2545	-	6.6	6.0	5.3	-	15.2	-	7.0
2546	12.2	19.7	21.7	20.4	-	21.2	14.8	15.5
2547	68.3	67.2	56.7	58.8	72.7	63.6	51.9	60.6
2548	18.3	4.9	14.0	13.7	9.1	-	29.6	12.7
ไม่ตอบ	(3)	(2)	(23)	(28)	-	-	-	-
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	82	61	586	729	11	33	27	71
ระยะเวลาที่ถูกตัดสิน								
≤ 6 เดือน	19.4	22.8	13.8	15.2	0.0	6.2	25.0	11.7
7-12	29.2	22.8	19.4	20.8	37.5	21.9	40.0	30.0
13-18	15.3	14.0	11.7	12.3	12.5	12.5	15.0	13.3
19-24	19.4	21.1	27.8	26.2	12.5	28.1	5.0	18.3
25-30	6.9	8.8	1.7	3.0	12.5	9.4	0.0	6.7
31-36	4.2	5.3	13.4	11.6	0.0	9.4	0.0	5.0
>36 เดือน	5.6	5.3	12.2	10.9	25.0	12.5	15.0	15.0
ไม่ตอบ	(13)	(6)	(94)	(113)	(3)	(1)	(7)	(11)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	72	57	515	644	8	32	20	60
ค่าเฉลี่ย	18.0	18.9	24.0	22.82	32.8	24.3	17.3	23.1
มัธยฐาน	14.5	13.0	24.0	24.0	21.0	24.0	12.0	18.0

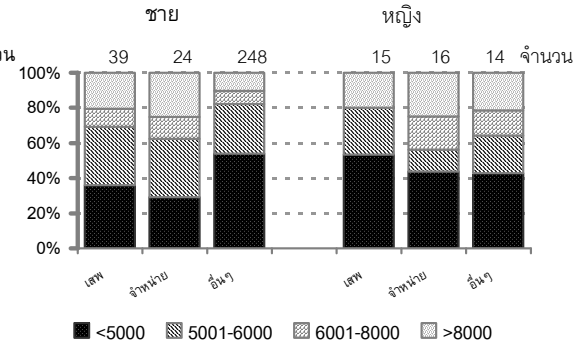
รูปที่ 1 ร้อยละของระดับการศึกษาในกลุ่มคดีจำแนกเพศ

รูปที่ 2 ร้อยละของสถานภาพสมรสในกลุ่มคดีจำแนกเพศ

รูปที่ 3 ร้อยละของสถานภาพการทำงานในกลุ่มคดีจำแนกเพศ

รูปที่ 4 ร้อยละของรายได้ต่อเดือนในกลุ่มคดีจำแนกเพศ

การใช้สารเสพติด

จำนวนที่สัมภาษณ์ชาย 815 คน หญิง 110 คน สังเกตว่า การใช้สารเสพติด คือ กัญชา ยาบ้า เฮโรอีน สารระเหยและสุราจากเยาวชนกลุ่มนี้ทั้งชายหญิงไม่ว่าจะต้องโทษคดีใดก็ใช้สารเสพติดด้วย ในระยะ 30 วันก่อนถูกจับเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจคดีเสพ ชายร้อยละ 43.5 และหญิงร้อยละ 45.7 ใช้ยาบ้า รองลงมาก็เป็นสารระเหยและกัญชา ในขณะที่คดีจำหน่ายก็มีผู้เสพยาบ้า กัญชา และสารระเหยเช่นเดียวกัน (ตารางที่ 2) นอกจากนี้ทั้งหญิงและชาย ประมาณร้อยละ 45-49 รายงานว่า ดื่มสุราในระยะ 30 วันก่อนถูกจับ ทั้งนี้ไม่มีความแตกต่างกันทุกคดี

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของครอบครัวกับเยาวชนจำแนกคดีในตารางที่ 3 แสดงถึงพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว กล่าวคือ พ่อ แม่ พี่ น้อง ญาติสนิทที่อยู่บ้านเดียวกัน และผู้ปกครอง พฤติกรรมต่างๆ ได้แก่ ดื่มสุราเป็นประจำ เล่นการพนันด้วยเงินจำนวนมาก ถูกจับด้วยคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ถูกจับด้วยคดีอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับยาเสพติด สูบกัญชา ใช้ยาบ้าและเฮโรอีน

ตารางที่ 2 ร้อยละชนิดสารเสพติดที่ใช้ในระยะ 30 วันก่อนถูกจับจำแนกตามคดี และ เพศ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ข้อมูลจากแบบสอบถามตอบเอง	ชาย			
	เสพ	จำหน่าย	อื่นๆ	รวม
จำนวน	**109**	**78**	**628**	**815**
กัญชา	14.0	16.7	9.7	10.9
ยาบ้า	43.5	38.5	19.2	24.3
เฮโรอีน	-	-	0.2	0.1
สารระเหย	14.8	3.8	5.1	6.3
สุรา	52.3	42.3	49.4	49.1
ข้อมูลจากแบบสอบถามตอบเอง	หญิง			
	เสพ	จำหน่าย	อื่นๆ	รวม
จำนวน	**35**	**42**	**33**	**110**
กัญชา	8.6	-	6.1	4.5
ยาบ้า	45.7	21.4	24.2	30.0
เฮโรอีน	-	-	-	-
สารระเหย	17.1	4.8	-	7.3
สุรา	62.9	35.0	39.4	45.4

ตารางที่ 3 พฤติกรรมของบุคคลในครอบครัวจำแนกคดี (Pearson Chi-square, χ^2)

ข้อมูลจากแบบตอบเอง	คดีเสพ		คดีจำหน่าย		คดีอื่นๆ		รวม	
	%	p-value	%	p-value	%	p-value	%	p-value
จำนวนทั้งหมด	**96**		**96**		**636**		**828**	
การดื่มเหล้าเป็นประจำ								
พ่อ	27.9	NS.	29.5	NS.	31.0	NS.	29.9	NS.
แม่	6.9	NS.	4.6	NS.	8.5	NS.	7.0	NS.
พี่	12.8	NS.	9.4	NS.	17.0	NS.	12.5	NS.
น้อง	0.6	NS.	0.0	NA.	2.3	NS.	1.2	NS.
ญาติ	15.6	NS.	14.8	NS.	21.4	NS.	17.4	NS.
ผู้ปกครอง	0.6	NS.	3.0	NS.	1.1	NS.	2.3	NS.
การเล่นการพนัน								
พ่อ	9.9	P<0.05	3.0	NS.	4.4	NS.	5.5	P<0.05
แม่	14.4	P<0.05	7.8	NS.	6.2	P<0.01	7.2	P<0.05
พี่	1.8	NS.	5.4	NS.	3.3	NS.	3.7	NS.
น้อง	0.6	NS.	0.8	NS.	0.5	NS.	0.5	NS.
ญาติ	11.1	NS.	13.1	NS.	10.7	P<0.05	11.5	NS.
ผู้ปกครอง	9.1	NS.	3.0	NS.	0.2	P<0.01	3.0	NS.
การถูกจับคดียาเสพติด								
พ่อ	8.7	NS.	13.9	P<0.01	3.8	P<0.01	7.5	P<0.01
แม่	4.2	NS.	10.8	P<0.01	1.3	P<0.01	4.7	P<0.01
พี่	12.3	NS.	27.8	P<0.01	16.7	P<0.01	19.0	P<0.01
น้อง	1.2	NS.	0.0	NA.	0.3	NS.	0.4	NS.
ญาติ	4.8	NS.	16.1	P<0.05	10.9	NS.	12.1	NS.
ผู้ปกครอง	0.6	NS.	0.0	NA.	0.2	NS.	0.3	NS.
การถูกจับคดีอื่น ๆ								
พ่อ	0.6	NS.	2.4	NS.	2.0	NS.	1.9	NS.
แม่	1.2	NS.	0.8	NS.	0.4	NS.	0.5	NS.
พี่	9.3	NS.	9.5	NS.	5.4	NS.	6.7	NS.
น้อง	0.6	NS.	1.6	NS.	0.7	NS.	0.7	NS.
ญาติ	8.1	NS.	4.8	NS.	6.2	NS.	4.9	NS.
ผู้ปกครอง	0.0	NA.	0.0	NA.	0.1	NS.	0.1	NS.
การสูบกัญชา								
พ่อ	2.4	NS.	3.9	NS.	3.0	NS.	2.8	NS.
แม่	0.6	NS.	0.0	NA.	0.3	NS.	0.3	NS.
พี่	6.5	NS.	4.6	NS.	7.9	NS.	7.0	NS.
น้อง	1.2	NS.	1.6	NS.	0.5	P<0.01	0.7	NS.
ญาติ	6.9	NS.	5.5	NS.	5.5	NS.	4.9	NS.
ผู้ปกครอง	0.0	NA.	0.0	NA.	0.2	NS.	0.1	NS.
การใช้ยาบ้า								
พ่อ	7.5	NS.	6.2	NS.	8.0	NS.	6.8	NS.
แม่	5.7	NS.	3.0	NS.	0.7	NS.	2.8	NS.
พี่	11.6	NS.	22.4	P<0.05	17.5	NS.	17.3	NS.
น้อง	5.1	NS.	0.8	NS.	0.7	NS.	1.4	NS.
ญาติ	4.1	NS.	8.5	NS.	8.1	NS.	7.1	NS.
ผู้ปกครอง	0.0	NA.	0.0	NA.	0.2	NS.	0.1	NS.
การใช้เฮโรอีน								
พ่อ	5.7	NS.	0.0	NA.	2.3	NS.	1.9	NS.
แม่	5.1	NS.	0.0	NA.	0.3	NS.	1.0	NS.
พี่	5.7	NS.	0.8	NS.	2.3	P<0.05	1.9	NS.
น้อง	4.5	P<0.01	0.0	NA.	0.0	NA.	0.7	P<0.05
ญาติ	10.9	P<0.01	3.8	NS.	0.6	P<0.01	3.6	P<0.01
ผู้ปกครอง	0.0	NA.	0.0	NA.	0.1	NS.	0.1	NS.

NS.: Non-Significance, NA.: Not available

พิจารณาด้วยค่าร้อยละแล้วจะเห็นว่า พฤติกรรมที่เยาวชนรายงานว่ามีบุคคลในครอบครัวกระทำมาก ได้แก่ การดื่มสุรา การเล่นการพนันด้วยเงินจำนวนมาก การเคยถูกจำคุกด้วยคดีที่เกี่ยวกับยาเสพติด และการใช้เฮโรอีนหรือผงขาว การดื่มสุราของพ่อ พี่และญาติทั้ง 3 คดีจะอยู่ในอัตราสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ถูกจับด้วยคดีอื่นๆ (ร้อยละ 31.0, 17.0, 21.4 ตามลำดับ) การเล่นการพนันของพ่อแม่และญาติจะอยู่ในกลุ่มคดีเสพและคดีจำหน่าย (ร้อยละ 9.9, 14.4, 13.1 ตามลำดับ) การถูกจับด้วยคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจะอยู่ในกลุ่มคดีจำหน่าย (ร้อยละ 13.9, 10.8, 27.8 กรณีของพ่อ แม่และพี่ตามลำดับ) การใช้ผงขาวของครอบครัวจะมีอัตราสูงในผู้ถูกจับคดีเสพ (ร้อยละ 4.5-10.9)

เมื่อนำมาคิดค่าความสัมพันธ์ด้วย Pearson Chi-square (χ^2) เกี่ยวกับพฤติกรรมของคนในครอบครัวและการใช้สารเสพติดของเพื่อนกับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดในคดีต่างๆของเยาวชน พบว่า การดื่มสุราของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับเยาวชนที่ถูกจับคดีต่างๆ ในขณะที่ถ้ามีพ่อ แม่ เล่นการพนันจะมีความสัมพันธ์กับเยาวชนที่ถูกจับคดีเสพ ($p<0.05$) และคดีอื่นๆ ($p<0.01$) ที่สำคัญคือ ถ้าพ่อ แม่ และพี่เคยถูกจำคุกด้วยคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดแล้วจะมีค่าความสัมพันธ์ที่สูงมากในผู้ที่ถูกจับคดีจำหน่ายและคดีอื่นๆ ($p<0.01$) เช่นเดียวกับกรณีที่ถ้ามีน้องและญาติสนิทใช้เฮโรอีนหรือผงขาวจะมีความสัมพันธ์กับผู้ที่ถูกจับด้วยคดีเสพ ($p<0.01$)

การใช้สารเสพติดของเพื่อนสนิทกับเยาวชนจำแนกคดี เมื่อถามถึงการใช้สารเสพติดชนิดต่างๆ ของเพื่อนสนิท กล่าวคือ ยาบ้า กัญชา สาระเหย เฮโรอีน ฝิ่น กระท่อม ยาอี/ยาเลิฟ ยาเคและโคเคน พบว่า สารเสพติดที่เยาวชนระบุว่ามีเพื่อนใช้ในอัตราสูง 3 อันดับแรก คือ ยาบ้า กัญชา และสาระเหย ทั้งผู้ที่ถูกจับคดีเสพ (ร้อยละ 81.9, 54.3 และ 48.9 ตามลำดับ) คดีจำหน่าย (ร้อยละ 83.2, 68.1 และ 47.3 ตามลำดับ) และคดีอื่นๆ (ร้อยละ 57.8, 57.9 และ 42.3 ตามลำดับ) แต่เมื่อคิดค่า Pearson Chi-square จะพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเสพติดของเพื่อนกับตัวเยาวชนเองมีนัยสำคัญสูง ($p<0.01$) ในกลุ่มคดีเสพ จำหน่ายและคดีอื่นๆ กับเพื่อนใช้ยาบ้า และยาอี/ยาเลิฟ ส่วนผู้ที่ถูกจับคดีจำหน่ายและคดีอื่นๆ มีความสัมพันธ์สูงกับเพื่อนใช้เคตามีน รองลงมา คือกลุ่มคดีเสพกับเพื่อนที่สูบกัญชาและดมสาระเหย ที่ระดับนัยสำคัญ $p<0.05$ (ตารางที่ 4)

วิจารณ์

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลแวดล้อมกับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดของเด็กวัยรุ่นนี้ พบว่า พฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว การใช้สารเสพติดของเพื่อนสนิทมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการใช้สารเสพติดของเยาวชน กล่าวคือ เยาวชนที่ถูกจับคดีเสพ และคดีอื่นๆมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นการพนันด้วยเงินจำนวนมากของพ่อแม่อย่างมีนัยสำคัญ (0.05 และ 0.01 ตามลำดับ) ส่วนเยาวชนที่ถูกจับคดีจำหน่ายและคดีอื่นๆ มีความสัมพันธ์กับพ่อ แม่ และพี่เคยถูกจับด้วยคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และเยาวชนที่ถูกจับด้วยคดีเสพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ($p<0.01$) กับการใช้เฮโรอีนของน้องและญาติสนิท

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเสพติดของเพื่อนสนิทกับตัวเยาวชนเอง เห็นได้ชัดว่า เยาวชนที่ถูกจับคดีจำหน่ายและคดีอื่นๆ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ (0.01) กับเพื่อนสนิทที่เสพยาบ้า ยาอี/เลิฟ และเคตามีน ส่วนเยาวชนที่ถูกจับคดีเสพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 กับเพื่อนสนิทที่เสพยาบ้า และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กับเพื่อนสนิทที่เสพกัญชา สาระเหย และยาอี/เลิฟ ผลการศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า พฤติกรรมของพ่อ แม่ พี่ น้อง และบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวและการใช้สารเสพติดของเพื่อนสนิทมีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนต่อการใช้สารเสพติดของตัวเยาวชนเอง

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการใช้สารเสพติดของเพื่อนสนิทจำแนกคดี (Pearson Chi-square, χ^2)

ข้อมูลจากแบบตอบเอง	คดีเสพ		คดีจำหน่าย		คดีอื่นๆ		รวม	
	%	p-value	%	p-value	%	p-	%	p-value
จำนวนทั้งหมด	**96**		**96**		**636**		**828**	
ยาบ้า	81.9	P<0.05	83.2	P<0.01	57.8	P<0.01	63.4	P<0.01
กัญชา	54.3	P<0.05	68.1	NS.	57.9	NS.	58.6	P<0.05
สารระเหย	48.9	P<0.05	47.3	NS.	42.3	NS.	43.6	P<0.05
เฮโรอีน	7.6	NS.	11.8	NS.	6.9	NS.	7.5	NS.
ฝิ่น	5.4	NS.	3.2	NS.	5.6	NS.	5.3	NS.
กระท่อม	16.3	NS.	18.1	NS.	21.9	NS.	20.9	NS.
ยาอี/ยาเลิฟ	23.7	P<0.05	33.3	P<0.01	16.8	P<0.01	19.5	P<0.01
เคตามีน	14.1	NS.	22.3	P<0.01	12.1	P<0.01	13.5	P<0.01
โคเคน	6.6	NS.	7.5	NS.	8.3	NS.	8.0	NS.

NS. : Non-Significance NA.: Not available

เอกสารอ้างอิง

1. Piko BF. 2006. Adolescent smoking and drinking: The role of communal mastery and other social influences. Addictive Behaviors 31(1): 102-114.

2. Fite PJ., Colder CR., O'Connor RM. 2006 Childhood behavior problems and peer selection and socialization: risk for adolescent alcohol use. Addict Behav 31(1): 1454 -1459.

3. Bot SM., Engels RCME., Knibbe RA., Meeus WHJ. 2005. Friend's drinking behaviour and adolescent alcohol consumption: the moderating role of friendship characteristics. Addict Behav 30(5): 929-947.

4. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. 2550. สถิติคดีระหว่างปี 2540-2549. สืบค้น ณ วันที่ 10 เมษายน 2550 จาก http://www2.djop.moj.go.th/stat/show_stat.php.

5. วิชัย โปษยะจินดา. 2547. การใช้สารเสพติดและผลสืบเนื่องของเด็กและเยาวชนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.รายงานโครงการพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดของเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สำนักงาน ป.ป.ส. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

6. นิตยา กัทลีรดะพันธ์ และ อรวรรณ สุรมณฑล. 2547. วิเคราะห์การใช้สารเสพติดในระบบข้อมูลเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร. รายงานโครงการพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดของเยาวชนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร สำนักงาน ป.ป.ส. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

THE EFFECT OF FAMILY MEMBERS AND FRIENDS ON SUBSTANCE RELATED PROBLEMS IN YOUNG PEOPLE: JUVENILE DELINQUENT CASES

Chitlada Areesantichai[*] *Usaneya Perngparn*

Institute of Health Research, Chulalongkorn University, Bangkok 10330

Abstract

This report examines the association between behaviors of family members or friends and youth substance related problems. A purposive sampling strategy was adopted to select delinquent cases at Juvenile Rehabilitation and Training Centers in 2005. Interviewing and self-report questionnaires were used as data collection methods. The data were classified into 3 groups: drug/substance abusers, pushers, and other delinquent cases. Of the men, 11.2% were drug abusers, 8.3% were drug pushers and the majority, 80.5% were other delinquent cases. By contrast, the majority of women, 46.5% were substance pushers, followed by other delinquent cases (38.0%) the remainder were drug users. Social and population characteristics were as follows: 80% were 15-19 years old; 90-95% lived in Bangkok and the central provinces; 60% were arrested in 2004. The average duration of sentence in the Centers was about 23 months to 2 years. All cases tended to use drugs, especially methamphetamine. There was a tendency for young people with parents or other family members guilty of drug crimes to be charged with drug distribution (Pearson Chi-square $p < 0.01$). Having a father or mother with gambling habits, was also linked to young people with drug abuse cases. Significantly, young people whose younger brother or other relative used heroin tended to be arrested for drug related offences. The present research also studied the association of the young person's cases and drug use behavior of close friends. The data showed a significant correlation between drug abuse cases and friends who used illegal substances i.e. methamphetamine, cannabis, inhalants, ecstasy and ketamine respectively. These findings could indicate that youth substance related problems may be caused by the substance abuse behavior of family members and friends.

Keywords: family members, friends, youths, substance use, juvenile delinquent**,** behavior

[*]To whom correspondence should be addressed. E-mail: achitlada@chula.ac.th, Tel. 0 2218 8200, Fax. 0 2255 2177